

Celoštátne kolo Biologickej olympiády
Kategória –E „Poznaj a chráň prírodu svojej vlasti“ (63.ročník)
školský rok 2020/2021
Písomný test – odbornosť geológia

1. Tajnička

Vyrieš tajničku, vpísaním odpovedí na otázky v riadkoch A-E. Tajnička obsahuje názov kovu, ktorého ruda sa ťažila už v 15. storočí vo Vysokých Tatrách. Ťažba vyvrcholila v 18. storočí, pričom najvyššie položená baňa sa nachádzala tesne pod vrcholom Kriváňa. Ťažená ruda obsahovala aj antimón, ale ten sa nevyužíval. Ruda z Kriváňa sa vozila na spracovanie až do Štrby.

A: Ako sa nazýva usadená hornina, ktorá vznikne spevnením štrku

B: Ako sa nazýva anorganická rovnorodá prírodnina?

C: Ako sa nazýva najmä vetrom naviaty morfológicky výrazný pahorok či val prachu alebo piesku?

D: Ako sa nazýva jeden z troch základných stavebných minerálov žuly, ktorý má šupinkovitý tvar agregátu kryštálov, leskne sa, šupinky bývajú priehľadné. Často je výraznou súčasťou bridlíc.

E: Ako sa nazýva geomorfologický útvar – osamelostojaci pahorok, ktorý vzniká činnosťou rieky, zaškrtením meandra.

A																			
B																			
C																			
D																			
E																			

2. Nájdi v texte 3 chyby a oprav ich tak, aby vety obsahovali správne informácie.

Ložisko Jelšava – Dúbravský masív je najmenším ložiskom na Slovensku. Magnezity vznikli v mladších treťohorách (karbón) premenou koralových pieskovcov pri procese, ktorý sa označuje ako metasomatóza.

3. Ako rozdeľujeme druhohory? (správnu odpoveď zakrúžkuj)

a) staršie, mladšie

b/ trias, jura, krieda

c) kambrium, ordovik, silúr, karbón, perm

4. Aké skameneliny, ktoré označujeme aj ako horninotvorné, môžeme nájsť v organogénnych sedimentárnych horninách? Napíš štyri príklady.

.....
.....
.....

5. Charakterizuj mineralogické zloženie andezitu (vymenuj päť minerálov).

.....
.....
.....
.....
.....

6. Ako sa volá stupnica, ktorá má 9 stupňov a používa sa na označenie intenzity zemetrasenia? (zakrúžkuj správnu odpoveď)

a) tektonická stupnica

b) Richterova stupnica

c) seizmická stupnica

7. Zakrúžkuj dve mestá, ktoré sa v stredoveku preslávili ťažbou zlata a striebra v Európe.

- a) Smolník
- b) Kremnica
- c) Rožňava
- d) Banská Štiavnica

8. Zakrúžkuj, ktoré z minerálov NEPATRIA do skupiny oxidov.

- a) fluorit
- b) kremeň
- c) tetraedrit
- d) aragonit
- e) hematit
- f) opál

9. Zakrúžkuj päť z uvedených minerálov, ktoré kryštalizujú v kubickej (kockovej) sústave.

- a) chalkopyrit
- b) pyrit
- c) kremeň
- d) zlato
- e) galenit
- f) antimonit
- g) diamant
- h) hematit
- ch) magnetit

10. Ako sa nazýva vedná disciplína, ktorá sa zaoberá výskumom a prieskumom podzemných krasových a pseudokrasových javov?

.....

11. a) Ako sa nazýva nerudná surovina na obrázku, ktorá sa používa na výrobu keramiky, porcelánu a papiera?

.....

b) Ako sa nazýva minerál, ktorý prevažne tvorí túto nerudnú surovinu ?

.....

c) Uved' príklad najznámejšej lokality výskytu tejto horniny (nerudnej suroviny).

.....

12. a) Ako sa nazýva amorfné vulkanické sklo s vysokým obsahom vody?

.....

b) Uved' názov najznámejšej lokality tejto nerastnej suroviny na Slovensku.

.....

13. a) Aký je chemický vzorec antimonitu?

.....

b) V akej kryštalografickej sústave kryštalizuje?

.....

c) Uved' názov známej lokality s výskytom antimonitu v okrese Liptovský Mikuláš.

.....

14. V Slovenskom Rudohorí, v okrese Lučenec sa vyskytuje významné ložisko metamorfovaných druhohorných vápencov. Ako sa nazýva táto nerastná surovina pomenovaná po neďalekej obci?

.....

15.

a) Ako sa nazýva chemogénna, usadená hornina, ktorá je obdobou vápencov a vzniká vyžrážaním mineralizovaných roztokov bohatých na CaCO_3 ?

.....

b) Napiš názov tejto horniny, ktorá sa vyskytuje neďaleko Levíc. Je výnimočná výrazne farebnou, prúžkovanou textúrou a využíva sa ako obkladový a ozdobný materiál.

.....

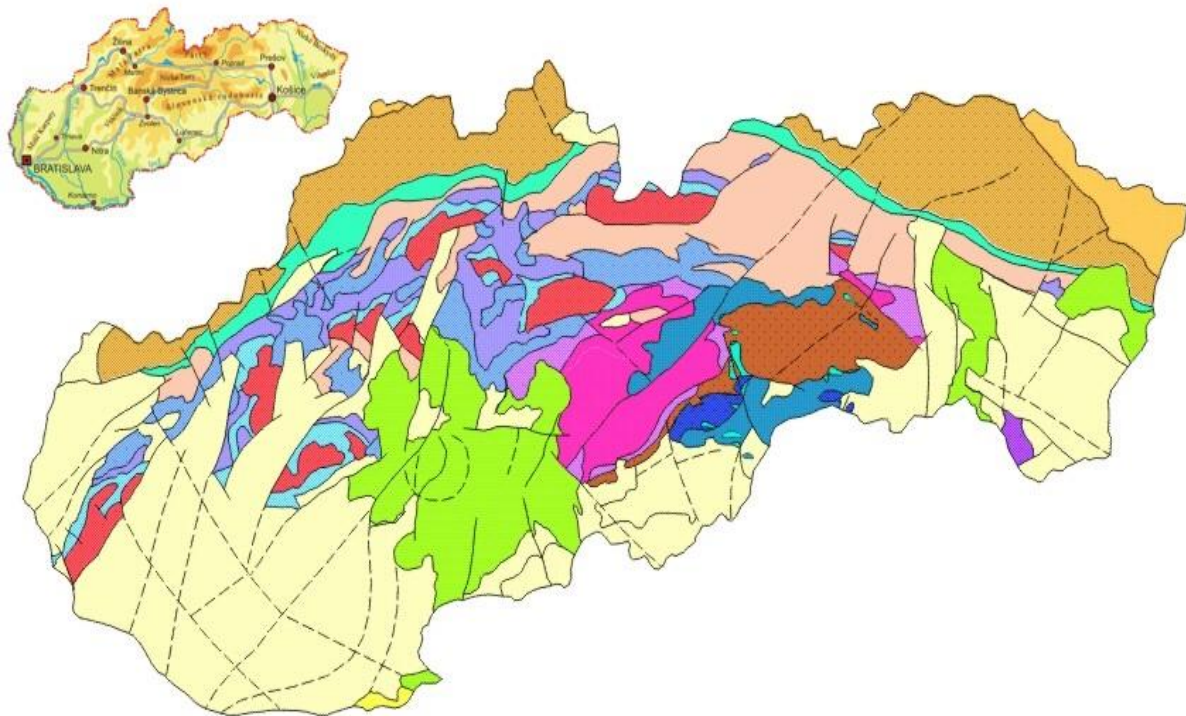
16. Do zjednodušenej geologickej mapy Slovenska zazač:

A: Krúžkom označ aktívny gejzír na Slovensku

B: Štvorčekom označ kráter sopky Poľana

C: Krížikom označ, kde sa nachádzajú pieskové duny

D: Plným krúžkom označ, miesto na Slovensku s najmenšou nadmorskou výškou

Autorky: doc. Mgr. Natália Hlavatá Hudáčková, PhD., doc. RNDr. Marianna Kováčová, PhD.

Recenzentka: Ing. Zuzana Krempaská

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2021